

XIV CAMINADA DE VILANOVA DE L'AGUDA

Diumenge, 20 d'abril de 2008

VEÏNS DE VILANOVA DE L'AGUDA

**CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA
Club Alpí Català**

**PRESA DEL PANTÀ DE RIALB – SANTUARI DE SOLERS –
MIRAMBELL – GUARDIOLA - SANTA PERPÈTUA – VILANOVA
DE L'AGUDA**

AMB LA COL-LABORACIÓ DE:

Ajuntament de Vilanova de l'Aguda

Text: Francesc Beato i Vicens

Dibuixos: Elisenda Beato i Pedrero - Jordi Solà i Franquesa

Mapa: Noguera (23). Escala 1:50.000. Mapa Comarcal de Catalunya. Edició: 2006. Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Institut Cartogràfic de Catalunya.

Corrector: Francesc Olivé i Guilera

Tiratge: 125 exemplars. 1ª edició, abril 2008

Dibuix de la portada: El poble nou de Tiurana
Original d'Elisenda Beato i Pedrero

Edita:

- Veïns de Vilanova de l'Aguda
- Centre Excursionista de Catalunya
Club Alpí Català
Carrer del Paradís, 10 - 12, pral. 08002 Barcelona
Tel. 93 315 23 11 – Fax: 93 315 14 08

Amb les tretze caminades a l'entorn de Vilanova, que hem fet fins ara, hem tingut l'ocasió de fer-nos càrrec dels seus paisatges, però també dels edificis o construccions que al llarg dels anys han configurat la història d'aquesta contrada del Mig Segre.

Aquest any arribem a la catorzena caminada, i el seu objectiu és el pantà de Rialb, una obra que ja ha transformat el paisatge, però d'aquí a pocs anys, amb l'arribada de l'aigua del canal Segarra-Garrigues a unes comarques que fins ara han estat de secà, aquests canvis encara seran molt més evidents.

Una de les poblacions que en sortirà beneficiada, és la de Vilanova de l'Aguda. Aquests canvis, a més de la transformació paisatgística que representaran, provocaran un evident canvi social.

Aquest any, iniciarem la caminada prop de la presa del pantà de Rialb, per anar cap al pla on es situava el poble de Tiurana. Del pla de Tiurana, ens arribarem al santuari de la Mare de Déu de Solers, on ara s'ha edificat el nou poble de Tiurana. A partir del santuari de Solers, per Mirambell i Guardiola assolirem la carena de la serra del Pubill, per baixar cap a Vilanova, tot passant per l'ermita de Santa Perpètua.

PRESA DEL PANTÀ DE RIALB

Aquesta presa, inaugurada el 14 de febrer del 2000, regula el cabal del Segre per atendre la demanda de les zones de regadiu del Canal d'Urgell i del futur Canal Segarra-Garrigues, a més de produir energia elèctrica. La presa té una alçada màxima de 101 metres per sobre dels fonaments i 600 metres de llargada de coronament. La superfície que ocupa és de 1.505 Ha. La capacitat màxima és de 402 hectòmetres cúbics. El 4 de maig de 1999 s'inicià la retenció de les aigües del Segre. Des de la presa fins a la cua del pantà, que arriba a l'horta d'Oliana, té prop de vint quilòmetres. La cota màxima fins on arriba l'aigua, és la de 420 metres. El pantà de Rialb ha deixat sota l'aigua part dels termes municipals de la Baronia de Rialb, Tiurana, Bassella, Peramola i Oliana. I ha fet desaparèixer els pobles de: Miralpeix, Tiurana, Bassella i Castellnou de Bassella.

Aquesta gran obra hidràulica, sobretot a partir de mitjans dels anys setanta, quan el projecte va passar a llum pública, fou objecte de debats i campanyes d'oposició per part dels pobles que els afectava. Més d'un miler d'al·legacions en són una mostra, però el 1984, el Tribunal Suprem va desestimar aquests recursos i això representava via lliure per a la construcció del pantà. Per tal que l'aigua no inundés els pobles, es presentà una alternativa, que va ser desestimada, la de construir un conjunt de preses laterals. Aquesta alternativa era més costosa, però permetia de fer arribar l'aigua a més hectàrees de terreny per gravetat.

La lluita opositora va ser constant fins a l'últim moment, quan les

aigües del Segre, ja arribaven a Tiurana, els seus veïns es resistiren a deixar les seves cases i les terres que havien estat part important de les seves vides i dels seus avis.

EL CANAL SEGARRA-GARRIGUES

El canal Segarra-Garrigues, ara en construcció, té el seu origen en la mateixa presa del pantà de Rialb, i amb una longitud de 85 quilòmetres, posarà en regadiu unes 75,000 hectàrees de 53 municipis de les comarques de la Noguera, la Segarra, l'Urgell, el Pla d'Urgell, el Segrià i les Garrigues.

El sistema de distribució de l'aigua estarà dividit en 17 col·lectivitats. Cada sector de reg tindrà una presa d'aigua al canal, que conduirà l'aigua a una bassa reguladora del sector. En el cas de l'aigua que posarà en regadiu una part dels conreus de Vilanova, la bassa estarà situada prop del poble de l'Alzina, no molt lluny de la masia de la Barraca, una zona enlairada dins del terme de Vilanova de l'Aguda.

Des d'aquestes basses reguladores es subministrerà directament per gravetat l'aigua a les finques.

El canal, al llarg del seu traçat, tindrà sis túnels, un fals túnel, onze aqüeductes i tres sifons. I anirà fins al pantà que es construirà prop del poble de l'Albagés, a la comarca de les Garrigues.

LA CAMINADA

0 h 00 mín. (380 m) La catorzena caminada de Vilanova de l'Aguda, l'iniciarem on té l'inici la pista que puja a les granges del Sastre, prop del pont de Castellet, a l'antiga carretera de la Seu d'Urgell (C-1313), i no molt lluny de la presa de Rialb.

Pujarem per un corriol que ressegueix el torrent de Castellet, pel seu costat dret. A l'altre vessant, a l'obaga, i molt properes veurem les granges del Sastre. El corriol no tarda en travessar el torrent i iniciar la pujada per l'obaga del Sastre.

0 h 05 mín. Als pocs metres passarem arran d'una de les granges, que deixarem a la dreta i continuarem pujant per dins d'un bosc de pins.

Per anar guanyant alçada, el corriol fa revolts. Passem pel costat d'un gran bloc de roca, i a partir d'aquí, pren la direcció decidida vers el nord, envoltat de pins però també d'algun roure.

0 h 20 mín. Arribarem a una pista, que cal prendre, direcció sud, a la dreta, de pujada, i poc després enllaçarem amb una altra pista que cal seguir a l'esquerra, direcció nord, uns 50 metres, on trobarem un corriol a l'esquerra que continua pujant, però no tarda en planejar.

Des d'aquí tindrem al fons una visió del pantà de Rialb, les cases de la Cluella i el Masucó, i a l'altre vessant del pantà, al cap del serrat, Can Daniel de la Serra, ja de la Baronia de Rialb.

Passarem per sota una línia elèctrica d'alta tensió, i poc després arribarem al cap de l'obaga. Nosaltres haurem pujat per l'obaga del Sastre, l'altre vessant és la solana del Masucó, i vers el nord veurem el serrat dels Moros.

0 h 35 min. (555 m) Estem en un colletó entre el barranc de Castellet, per on hem pujat, i el Clot de Valldenou. Aquí hi passa una pista, el corriol que anem seguint gira a la dreta, direcció llevant i poc després enllaçarem amb la pista.

0 h 41 min. Cal anar a l'esquerra, de baixada, direcció NE., la pista no tarda en girar al nord.

0 h 52 min. Deixarem una pista a la dreta que puja, però nosaltres seguirem de baixada vers el nord en la mateixa direcció del torrent, el llit del qual tindrem a la nostra dreta. Una frondosa pineda amb algun roure ens envolta. Som al Clot de Valldenou, a la dreta tenim l'obaga de Finestres, i a esquerra la solana del serrat dels Moros, que cau sobre el pantà de Rialb, a l'indret conegut per la Roca Rodona.

1 h 05 min. (440 m) Arribarem a un indret planer, on creuarem una pista. Cal seguir en la mateixa direcció que veníem fins ara, vers el nord, i no tardarem en arribar a una altra pista, aquesta engravada. Som molt a prop de l'aigua del pantà. Cal prendre aquesta pista cap a la dreta, que travessa pel mig d'uns abandonats camps de conreu, de la propera masia de Finestres. Casa enrunada que hem deixat a la dreta, però que no veurem des del camí. Aquesta pista és la que resseguirà tot el perímetre del pantà, però actualment encara no està del tot oberta.

Atenció. A uns cent metres, deixarem la pista, i pel mig dels camps abandonats vers l'esquerra anirem a trobar un camí de carro que continua resseguint el torrent de Valldenou. En el cas que les aigües del pantà estiguin altes, aquí ja està inundat.

1 h 18 mín. (425 m) No tardarem a enllaçar altre cop amb la pista engravada, seguirem pista a l'esquerra, de baixada, i no tardarem a entrar dins del límit de l'aigua del pantà. Davant nostre, ara sota l'aigua, hi havia el poble de Miralpeix, arran del Segre.

MIRALPEIX

El petit poblet de Miralpeix, ara sota les aigües de l'embassament de Rialb, estava situat junt al Segre, a la part baixa de l'horta de Tiurana. El formaven catorze cases; cal Camats, cal Castell (ca la Isabel), cal Secundino, ca la Fina (ca l'Espardenyer), cal Panyofí, cal Solsona, cal Font (cal Sastre), cal Roma, cal Roma Vell, cal Teuler Vell, cal Teuler, cal Finestres, cal Jepillo i cal Caietano, i la petita capella dedicada a Sant Roc de finals del segle XVIII.

Era un veïnat del municipi de Tiurana, que fins al segle XIX formava municipi propi junt amb l'antiga quadra de la Cluella, eclesiàsticament depenia de l'església de Santa Maria de la Cluella, on hi havia el cementiri, pertanyia a la parròquia de Sant Iscle i Santa Victòria de la Torre de Rialb. El 1965, Miralpeix tenia una població de 23 habitants.

Segons explica el folklorista Joan Amades, a Miralpeix hi creixien una mena de flors meravelloses, que tan sols florien la nit de Sant Joan, qui podia collir-ne una, tenia assegurada la fortuna per la resta de la vida.

1 h 20 mín. (425 m) Ara, seguirem direcció nord, passarem pel que eren els conreus situats el peu de les Barrulles i la Costa de Sant Ermengol i més a l'esquerra, vers ponent, es situava l'horta de Tiurana, ara sota l'aigua.

En el cas que el pantà no estigui al límit (cota altimètrica de 420 metres), el pas és del tot franc, no hi ha cap obstacle que dificulti el nostre camí, però en el cas que les aigües arribin el seu punt més alt, cal seguir arran d'aigua, i el pas resulta un xic més dificultós.

1 h 37 mín. (412 m) Per sobre d'uns grans blocs de roca, que configuren una fondalada, travessarem el torrent de la Vall, que baixa dels plans de l'entorn de Moraguer, la Portella i mas Joanet, que en el seu origen el formen bàsicament el barranc de Bardina i el torrent de Moraguer. Davant nostre tenim la Costa de les Moles.

Seguim en la mateixa direcció que veníem fins ara, vers el nord. A la dreta tenim la costa de Sant Ermengol. A aquesta alçada, i vers l'esquerra, ara sota l'aigua, hi havia el poble de Tiurana.

TIURANA

De feia anys Tiurana estava condemnada a desaparèixer sota les aigües, i el 1995 s'inicià poc a poc el desallotjament del poble. Quatre anys més tard el 1999 comença la retenció de l'aigua del Segre per la presa de Rialb, i el mateix any s'enderrocaren les cases del poble.

El nucli antic de la vila, el formaven el carrer Major, en part porticat, una plaça, la del Pou, i uns carrers transversals. En un extrem del carrer Major, es mantenia un dels antics portals, del segle XV, resta de quan la vila era murallada. En aquest carrer hi havian antics casalots de pedra picada, que en les seves portalades tenien gravades les dates de construcció, moltes eren dels segles XVII i XVIII.

Arran del poble hi passava la carretera C-1313, la que de Lleida va a la Seu d'Urgell, però com a conseqüència de la construcció del pantà de Rialb, fou desviada, i ara passa prop de la part alta de la serra del Pubill.

L'origen de Tiurana, ve de molt lluny. L'any 1171, ja es parla que en una incursió sarraïna, foren destruïts els masos que hi havia en aquestes contrades, que depenien de la canònica i la mitra de l'Urgell i del noble Bertran de Vallferosa. Aleshores el bisbe d'Urgell, Arnau de Preixens i Bertran de Vallferosa, acordaren reunir en un mateix indret tots els masos i protegir-los amb murs i valls.

Per tant, aquest fet es pot considerar una carta de poblament, aquest document és la partida de naixement del poble de Tiurana.

Però fins ben entrat el segle XVI, eclesiàsticament Tiurana va dependre de la parròquia de Sant Miquel de Vilaplana. La primitiva església era un petit edifici de planta rectangular, situat al cementiri, que fou enderrocat a principis dels anys seixanta del segle passat. En aquesta església, fins al 1936, hi havia una imatge tallada en fusta de Sant Pere Apòstol. Durant molts anys l'únic dia que s'obria era pel Divendres Sant, per celebrar-hi l'Adoració de la Creu. El 1666 s'inicià la construcció de la parroquial, dedicada a Sant Pere, era un edifici d'estil barroc. Però cal dir

que a la dovella clau de la porta de l'església hi consta la data de 1545 damunt de l'efígie de Sant Pere, però sembla ser que aquesta portalada era obra d'un projecta constructiu anterior que no arribà a fer-se realitat. Un campanar d'espadanya, de quatre ulls, coronava la gran façana de pedra llisa, de belles proporcions.

La seva horta, ara sota l'aigua, era regada per un canalet, que agafava les aigües del Segre, un xic més amunt de la masia de la Vetlla, antiga fàbrica d'electricitat, que anys enrere havia donat llum a Tiurana. En aquesta horta, segons es diu, es feien els millors bitxos del món.

L'any 1553, Tiurana tenia 29 focs (uns 200 habitants), el 1787, arribaren a 213 veïns, i anà creixent fins que el 1860 arribà als 579 habitants, però a partir d'aleshores va anar disminuint, fins arribar a l'any 1981, en què tenia 195 habitants. A partir d'aquest any es recupera fins arribar el 1992 a 230 veïns. Però a partir del 1995, amb la notícia definitiva de la desaparició del poble, el cens arribava solament a una vintena d'habitants.

Les festes i aplec que Tiurana celebrava al llarg de l'any eren: L'aplec a l'ermita de la Mare de Déu de Solers, pel dilluns de Pasqua. El 16 d'agost, dia de Sant Roc, aplec a l'església de Miralpeix. El segon diumenge d'agost, es celebrava la Festa del Roser, amb processó solemne pels carrers de la vila, benedicció, durant la missa, dels tradicionals redortons, una mena de tortells, on s'hi col·locava una rosa. Aquest pastissos eren distribuïts per les prioros, a totes les cases del poble, després de dinar. El dia 8 de setembre, Nativitat de la Mare de Déu, es pujava altre cop a l'ermita de Solers, per donar gràcies per la collita. Anys enrere, aquest dia era el de la Festa Major, ara es celebra el primer diumenge de setembre.

A la plaça de la Creu, situada a la part nord de la població, hi havia un pilaret-oratori dedicat a Sant Antoni, que anys enrere havia esta arran del Camí Ral, on hi havia una majòlica amb la imatge de la Mare de Déu de Solers, i una estrofa dels seus goigs, que resultava ser una predicció del tot encertada:

"Davant del Segre mirau
del mont de vostra capella,
als qui s'ofeguen donau
vostre auxili i mà bella"

En Pasqual Madoz, en el seu "Diccionario", publicat el 1845, de Tiurana diu:

"Villa con ayuntamiento, á que se halla agregado el pueblo de Miralpeix, en la provincia de Lérida (11 leguas), partido judicial de Solsona (4 leguas), diócesis de Seo de Urgell (8 leguas), audiencia territorial y capitanía general de Barcelona (18 leguas); situada á la falda de un monte; su clima es templado; sus enfermedades mas comunes son las tercianas. Tiene 40 casas; la de ayuntamiento; escuela de primeras letras dotada con 640 reales á que asisten 15 niños; iglesia parroquial (San Pedro), servida por un cura de primer ascenso y 4 capellanes de patronato del pueblo; una ermita (Nta. Sra. de Solis) en el término; un cementerio en el cual se encuentra una pequeña iglesia que era la antigua sufragánea de Vilaplana antes de erigirse en matriz la actual, edificada en 1545, en cuya época se creó la parroquia matriz. Confina con Guardiola de Mirambell, Miralpeix, Vilaplana y Castellnou de Basella; en su término se encuentra la

casa de la Abella, distante ½ legua de la población. El terreno es de secano y de regadío, utilidad que proporcionan las aguas del río Segre. Además de los caminos locales, cuenta el de Lérida á la Seo de Urgel que cruza la villa; la correspondencia se recibe de aquella ciudad. Produce: granos, legumbres, frutas, cáñamo, vino, aceite y pastos; cría gusano de seda, ganado lanar y de cerda; caza de perdices y conejos y pesca de truchas, barbos y anguilas. Industria: telares de lienzo caseros y un molino harinero. Población: 30 vecinos 167 almas. Capital imponible: 74,733 reales. Contribución: el 14,48 por 100 de esta riqueza”.

NOM DE LES CASES DEL POBLE VELL DE TIURANA

Carrer Major

Cal Carabassa, cal Bep, cal Pau, Cal Jan, cal Frare (cal Cinca), cal Betriu, cal Parrelló, cal Coma, cal Magí, cal Ferrer, cal Boigaire, ca la Trencada (ca la Marcel·lina), ca l'Ermengol, cal Caballolet, cal Mariano, cal Peret, cal Secundino, cal Niubó (cal Soler), ca l'Oliva, cal Cirera, cal Granollers, cal Reig, cal Xerant, ca l'Andreuet, ca la Rosalia (ca l'Hostal), cal Seno, cal Mosset, ca l'Ermenter, cal Vilalta, cal Metge, cal Cisteller, cal Masó, cal Serra Vell, cal Mingo, cal Boera, cal Porta, ca l'Agna i ca la Teta.

Carrer de la Flor

Cal Marcó, cal Baró (ca la Mònica Vell), ca la Bepeta, cal Marianito, cal Mir, ca l'Orteu, cal Roca i cal Soldevila.

Carrer del Pou

Cal Fenàs, cal Fuster, cal Gallard, cal Pastisser (rectoria), cal Solsoneta, cal Mingo Paleta, cal Muntó, cal Parrelló (cal Simon), ca la Carme, cal Costa, el Forn, l'Ajuntament, cal Ferrer del Mingo, cal Contra Vell, cal Jaumet, cal Sastre, cal Miqueló i cal Colau.

Carrer de l'Església

Cal Jeroni, ca l'Agustí i cal Ramonet.

Plaça de la Creu

Ca la Lisa, ca l'Evaristo i cal Contra.

Plaça de la Diputació

Cal Cosme i cal Reiget.

Carrer de la Mota

Cal Valent, ca la Trudis i ca l'Eugenio.

Camí del Torrent

Cal Rito.

Camí Ral

Cal Flequer i l'Antiga escola.

Carretera

Cal Senén, cal Feliciano, ca la Mònica, cal Mèxic i cal Cisco.

Camí de Miralpeix

Cal Serra, cal Fonso, cal Poldo i cal Pere.

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ DE TIURANA

Any 1497	30 focs (210 veïns)	Any 1960	296 habitants
Any 1515	43 focs (301 veïns)	Any 1970	214 habitants
Any 1553	29 focs (203 veïns)	Any 1981	195 habitants
Any 1717	221 habitants	Any 1990	231 habitants
Any 1787	213 habitants	Any 1992	230 habitants
Any 1857	556 habitants	Any 1994	217 habitants
Any 1877	474 habitants	Any 1996	22 habitants
Any 1887	495 habitants	Any 1998	23 habitants
Any 1900	471 habitants	Any 2000	23 habitants
Any 1910	472 habitants	Any 2002	32 habitants
Any 1920	418 habitants	Any 2004	37 habitants
Any 1930	377 habitants	Any 2006	48 habitants
Any 1940	404 habitants	Any 2007	69 habitants
Any 1950	367 habitants		

1 h 52 mín. (420 m) No tardarem en arribar a una altra raconada, per on baixa el torrent de la Sala. Aquí, a l'esquerra del torrent, per tant no l'hem de travessar, hi puja un corriol, que es coneix per la Drecera. Aquest camí era el més curt entre els pobles de Tiurana, Mirambell i Guardiola.

Per aquest camí iniciarem la pujada que ens situarà al santuari de Solers, que avui és el poble nou de Tiurana. Nosaltres prendrem el corriol de la Drecera, que pren la direcció vers llevant de pujada, tenim el llit del torrent de la Sala a l'esquerra.

2 h 02 mín. No tardarem en arribar a una pista, just en una corba. Cal prendre aquesta pista, a la dreta, que poc després travessa el torrent, i puja direcció NE. A uns 100 metres d'haver travessat el torrent, cal deixar la pista, i prendre un corriol, a l'esquerra, també de pujada, que en un inici travessa unes grans lloses de roca i no tardarem a trobar un corriol a l'esquerra, que baixa. A nosaltres ens cal seguir amunt, i fa alguns revolts per guanyar alçada. El corriol en alguns trams, està empedrat, és l'antic camí que pujava de Tiurana al santuari de Solers.

2 h 16 mín. Arribarem a una pista, que cal seguir de pujada. Quan la pista fa una corba a l'esquerra, deixarem una pista, i pocs metres després abandonarem la pista per prendre un corriol a la dreta, també de pujada, a l'esquerra hi ha un camp de conreu. Poc després arribarem a una ampla pista, que agafarem cap a la dreta de pujada, i en pocs metres arribarem al nou poble de Tiurana, davant del santuari de Solers i l'ajuntament.

2 h 24 mín. (633 m) Santuari de Solers (Tiurana).

SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DE SOLERS

L'ermita-santuari de la Mare de Déu de Solers, és situada al cap d'un serrat, a 640 m. d'altitud, des d'on s'albira un extens panorama, des del Montsec fins a la muntanya de la Bòfia; i més proper, els veïnats de la Serra i Polig, les masies de cal Daniel de la Serra i la Pedra, de la Baronia de Rialb, i al fons el turó de Montmagastre. Als seus peus, les aigües del pantà de Rialb, que cobreixen tota l'horta i els pobles de Tiurana i Miralpeix.

La Mare de Déu de Solers, és la patrona de Tiurana. L'edifici de l'ermita sembla ser del segle XVI, amb posteriors ampliacions que es poden datar entre els segles XVII i XIX.

L'església és de regulars dimensions, d'una nau, decorada amb pintures d'estil barroc, com també l'altar major. A la dreta de l'església, i formant un mateix cos amb l'edifici, hi ha la casa de l'ermità. Consta de planta baixa, on hi ha els estables, i dues plantes superiors com a vivenda; fou habitada fins a l'any 1950. L'estiu del 1982, és varen dur a terme treballs de reparació i consolidació dels edificis annexos de l'església, com en la casa de l'ermita i a les dependències de l'antiga confraria de la Mare de Déu.

L'ermità, després de la collita, com es feia en molts santuaris, passava per les cases de Tiurana i rodalia amb una capelleta amb la imatge de la Mare de Déu, per recaptar almoina per a les necessitats de l'ermita. Ara fa uns anys s'ha restablert aquest costum, arran de la troballa de la Capelleta de l'Ermità.

La imatge de la Mare de Déu, fou cremada l'estiu del 1936. Era una talla de fusta policromada del segle XVI. L'actual és de guix policromat d'estil neoclàssic, va ser reentronitzada l'any 1940.

La capella amb la Mare de Déu, de recapte és una talla policromada, beneïda el dilluns de Pasqua de 1983, obra d'Antoni Serra Llorens. Aquest dia, és el de l'Aplec principal, i es fa una processó a l'entorn de l'ermita. És beneeix el terme, i tots els assistents pugen fins al cambril de la Mare de Déu. Anys enrere, quan hi vivia l'ermità, aquest dia es feia un dinar al menjador de la casa, en el qual hi participava en ple l'Ajuntament de Tiurana. També es puja a l'ermita el 8 de setembre, dia de "les marededéus trobades", per donar gràcies per la collita. Anys enrere coincidia amb la Festa Major de Tiurana.

EL NOU POBLE DE TIURANA

Actualment, a l'entorn del santuari de la Mare de Déu de Solers, s'ha construït la nova Tiurana, on s'hi han traslladat el cementiri i alguns elements arquitectònics més destacats de l'antic poble.

A partir del 2003, poc a poc, s'han anat construint cases, i en l'actualitat ja configuren una plaça i un carrer. L'ajuntament, està adossat a l'edifici del santuari de Solers, i al seu costat hi ha el cementiri,

que fou traslladat, de l'antic fossar del poble. Aquí s'alça la façana de l'antiga parròquia de Sant Pere de Tiurana.

A la plaça, d'aquesta nova Tiurana, hi ha la vella font del 1865, que es coneix com el Pou, i al seu costat, s'ha col·locat una escultura en moviment, obra de l'escultor alemany, Christian Tobi. Es tracta de tres columnes rectangulars, d'uns tres metres, que en la part superior tenen uns blocs de pedra, també rectangular, que es mouen gràcies a la força de l'aigua. Un monument força curiós i interessant. Fou inaugurat el 3 de setembre de 2006.

Actualment la nova Tiurana té més de seixanta veïns empadronats.

El destí va fer que el poble del pla desaparegués sota l'aigua, però el seus habitants, fidels els seus orígens, no han volgut abandonar aquests paisatges, una mostra de fidelitat a la terra que els va veure néixer.

LES CONSTRUCCIONS I PEDRES QUE FOREN TRASLLADADES DEL POBLE VELL DE TIURANA

La façana de l'església parroquial de Sant Pere.

El Pou (any 1865).

Els porxos del carrer Major.

El pilaret de Sant Antoni.

La làpida de mossèn Joan Soler, rector de Vilaplana (any 1653).

El sarcòfag medieval del cementiri (segles XIII o XIV).

La creu monolítica del Camí Ral.

Dues esteles funeràries discoïdals (segle XVII).

Bloc de pedra, on hi consta la data d'inici de la construcció de l'església parroquial de Sant Pere (any 1666).

Les reixes de l'antiga presó.

Algunes pedres treballades de cases del poble.

2 h 24 mín. (633 m) Sortirem del poble nou de Tiurana, per la carretera, direcció sud est (SE), que en lleugera pujada, amb camps de conreu a dreta i esquerra, ens portarà en uns tres quarts d'hora, fins a la part més alta de la serra del Pubill.

Tan sols sortir del poble, deixarem a l'esquerra una pista que puja fins al dipòsit d'aigua. No tardarem en veure, també a l'esquerra, i no molt lluny de la carretera, les ruïnes del mas d'en Cirera.

2 h 42 mín. Deixarem una pista a la dreta, la carretera fa una corba cap a l'esquerra, i ja serem davant de la masia de cal Joanet, que tindrem a la dreta.

Cal Joanet, està en el límit municipal dels municipis de Tiurana i de Bassella, per tant de les comarques de la Noguera i l'Alt Urgell, alguns coberts i granges que envolten la casa, estan a la comarca de la Noguera i d'altres a l'Alt Urgell. La carretera, continua de pujada, i a l'esquerra, dalt d'un proper turó, hi ha una gran antena de comunicació.

2 h 45 mín. Deixarem dues pistes a l'esquerra, una és la que puja a l'antena i

l'altra va a cal Malero, masia situada sota mateix del vèrtex geodesic del turó de Solers.

2 h 50 mín. (670 m) No tardarem en arribar al poble de Mirambell.

MIRAMBELL

A la part alta d'un serradet, a 670 m. d'altitud, es situa aquest llogarret de sis cases, cal Bepo, ca l'Ignasi, cal Malena, cal Costa, cal Joanet, i cal Solea, que fins a mitjan del segle passat pertanyien al municipi de Guardiola, i que en l'actualitat correspon al de Bassella.

Des del portal de Mirambell, és gaudeix d'una panoràmica esplèndida del Prepirineu. Davant nostre, mirant al nord, tindrem la ribera del Segre amb les aigües de l'embassament de Rialb i l'horta d'Oliana, envoltada de muntanyes, Sant Marc, el Corb, Sant Honorat, les serres d'Aubenç, de les Canals i la serra Seca, el Turp, i més a llevant la Bòfia. I a l'horitzó, cap a ponent, la muntanya de Sant Mamet i el Montsec.

Com en molts petits pobles, al llarg d'aquests últims anys la població ha anat minvant, eren 31 habitants el 1960, 26 l'any 1970, 18 habitants el 1981, i 11 el 1997.

2 h 50 mín. (670 m) A partir de Mirambell, la carretera ja no fa tanta pujada, a estones planeja. Poc després, deixarem a l'esquerra el restaurant de la Trini.

3 h 00 mín. Deixarem la carretera, per agafar una pista a l'esquerra, que ens portarà el proper poble de Guardiola.

3 h 04 mín. (684 m) Guardiola.

GUARDIOLA

Guardiola de Segre és un petit poble del municipi de Bassella, situat a la vessant nord de la serra del Pubill, al capdamunt d'un esperó rocallós, a 684 m. d'altitud.

Fins a mitjans del segle XIX constituïa un municipi independent, junt amb els caserius de Mirambell i la Portella. En aquell temps Guardiola tenia cinc cases, però en l'actualitat en té sis, cal Bep, cal Viudo, ca l'Artigues, Canyelles, cal Pubill i cal Cinto, al costat de la seva església, dedicada a Santa Fe, que és sufragània de la de Santa Maria de Bassella. En el cens del comte de Floridablanca, de l'any 1787, el municipi de Guardiola tenia 41 habitants, el 1840 va arribar als 150, l'any 1960, tan sols en tenia 34, el 1970, 19, a principis de la dècada dels vuitanta, no arribaven a la quinzena, i el 1997, no hi vivia ningú.

L'església de Santa Fe és un edifici d'origen romànic, del segle XII, però amb afegitons que s'hi han anat construït al llarg dels anys. Consta d'una nau amb coberta de volta de canó i absis semicircular. Al costat d'aquesta nau, posteriorment, s'hi han construït dues capelles; una a la banda sud, i l'altra a la nord, a més de la sagristia, i l'original campanar d'espadanya, de dos ulls, s'ha substituït per un airós campanar que s'alça

sobre la façana de ponent, on també s'obre la porta, aixoplugada sota un porxo.

Des de Guardiola, mirant cap al nord, es veu un interessant panorama de la ribera del Segre, amb els pobles de la Clua, Castellnou de Bassella, Aguilar, Nuncarga, Tragó, l'horta d'Oliana, i com a teló de fons les serres de Sant Marc, Aubenç, Turp, Canalda, el Call d'Odèn i la Bòfia.

El 1845, en Pasqual Madoz, en el seu "Diccionario", de Guardiola deia:

"Lugar con ayuntamiento en la provincia de Lérida (16 horas) (Això vol dir que de Lleida fins a la Guardiola es tardaven setze hores), partido judicial y administración de rentas de Tremp (6 horas), audiencia territorial y capitanía general de Barcelona (28 horas), diócesis de Seo de Urgel (14 horas). Se halla situado en la cumbre de un monte con la misma denominación del pueblo que tiene una subida de mas de una hora, con libre ventilación y clima sano. Se compone de 3 caseríos, de los cuales, el primero es el que describimos con 5 casas, y los otros dos Mirambell y Portella, 4 en el primero y 2 en el segundo, de mala distribución interior, y una iglesia en Guardiola (Santa Fe), aneja en la parroquia de Castellnou de Basella, con el cementerio contiguo, bastante capaz. El término confina por N. con el de Castellnou de Basella (1/4 de legua); E. Madrona (1/4 de legua); S. Vilanova de la Aguda (3/4 de legua), y O. Tiurana (3/4 de legua): dentro de su circunferencia se encuentran 5 balsas de cuyas aguas se sirven los vecinos para beber y demas usos domésticos, tambien corre un torrente llamado río Madrona, que despues de cruzar el término en dirección NE. desagua en el río Segre próximo á Castellnou de Basella. El terreno está cortado por distintas sierras de poca altura pobladas de robles y pinos; es seco y de mala calidad en la mayor parte, con varios caminos transversales en mal estado: recibe la correspondencia de la cartería de Tiurana, por medio de los vecinos alternativamente. Produce poco trigo, centeno, cebada, avena, vino, patatas y legumbres; cria ganado lanar y cabrio, y caza de liebres, conejos y perdices. Población: 10 vecinos, 40 almas. Capital imponible: 20,148 reales. Contribución: el 14,28 por 100 de esta riqueza".

3 h 05 mín. (684 m) Sortirem de Guardiola per una pista, direcció llevant, que poc després, enllaça altre cop amb la carretera. En aquest lloc hi ha una granja i un dipòsit d'aigua. Seguirem carretera, cap a l'esquerra, vers el sud est (SE).

3 h 08 mín. A uns dos cents metres de seguir-la, deixarem a la dreta una pista que va fins a Ponts passant per les masies del veïnat de Serralta.

3 h 10 mín. La carretera que seguim, al cap de poc tomba a l'esquerra, per baixar per la vessant llevantina de la serra del Pubill. Aquí deixarem la carretera que hem seguit fins ara, i per ran d'un conreu, de la dreta de la carretera, pujarem fins a la propera carena de la serra del Pubill.

Aquí, el corriol pren la direcció sud oest (SW), resseguint el cap de la serra del Pubill, de cara a la vessant soleia. Just aquesta carena és el límit dels municipis de la Bassella amb el de Vilanova de l'Aguda.

Dalt la serra del Pubill, cap a ponent veurem el poble de Guardiola, d'on venim, i la gran antena de comunicacions que s'alça prop de Mirambell i tancant l'horitzó, el Montsec, la serra de Comiols i la de Sant Marc. Cap al nord, la serra d'Aubenç, les muntanyes d'Andorra, el Turp, la muntanya de Canalda, la Bòfia i la

serra del Verd, i vers llevant, més proper, els serrats de Santes Creus, i del Bancal, i encara més propers, els serrats del Tossal de la Mula, sota del qual hi ha la casa de l'Aranyó, el de Sant Miquel, on hi ha el que queda del poble de l'Aguda, i sota nostre les cases del Massuco, Formiguera la carretera d'accés a Tiurana. i paral·lel al camí que fem, la carretera de Lleida a la Seu d'Urgell, la C-14.

La serra del Pubill en aquests últims divuit anys s'ha cremat en dues ocasions, en la vegetació es veuen les conseqüències.

3 h 27 mín. Travessarem un camí ample, on hi ha un grup d'alzines. El camí que travessem, és el que comunica Ponts amb Formiguera, important masia del terme de Vilanova, que veiem sota nostre al llarg d'aquest corriol. En la mateixa direcció que seguim fins ara, vers el sud oest (SW), prosseguirem un centenar de metres per una pista, i la deixarem per continuar per un corriol pel cap de la serra.

Més o menys després de travessar el camí de Ponts a Formiguera, i una línia elèctrica, a la nostra dreta, cap a ponent, un xic apartada, veurem la Portella, que són dues cases, la Portella i cal Mariano i vers l'esquerra, a l'horitzó, si el dia és clar es veu Montserrat. Més al sud de la Portella, veurem les masies de Moraguer i mas d'en Pinós. Davant nostre, en la mateixa direcció que seguim, es veu la masia de Puig-en-seric, amb una antena al seu costat, el restaurant de Can Valls, al costat de la carretera de la Seu d'Urgell, i més lluny al fons, a llevant, el poble de Vilanova de l'Aguda i el seu pla.

3 h 55 mín. El corriol que seguim pel cap de la serra, baixa fent revolts direcció llevant fins a trobar una pista que amb un centenar de metres ens portarà a la carretera de Lleida a la Seu d'Urgell (C-14), molt a prop el restaurant de Can Valls.

4 h 05 mín. (560 m) Travessem la carretera (atenció al trànsit), i serem a l'aparcament del restaurant, que deixarem a la nostra dreta. Molt properes també tenim les ruïnes de la masia de Puig-en-seric, i al seu costat una antena.

De l'extrem de l'aparcament, en surt un camí rural enquitranat, que baixa fent revolts en direcció a llevant, que hem d'agafar. A uns quatre-cents metres de seguir el camí enquitranat, deixarem una pista a l'esquerra, i el camí que seguim pren la direcció sud-oest (SW).

4 h 18 mín. No tardarem a trobar una altra pista de terra, a l'esquerra, que hem d'agafar. Aquest camí, que té uns camps de conreu a l'esquerra, pren la direcció a llevant i ens portarà en menys de deu minuts a l'ermita de Santa Perpètua, que no veurem fins a ser-hi quasi al davant. Aquí hi ha una esplanada, on hi ha un lloc preparat per fer-hi aplecs.

4 h 26 mín. (495) Ermita de Santa Perpètua.

SANTA PERPÈTUA

Aquesta capella fou construïda a finals del segle XVIII i fa pocs anys fou restaurada. L'edifici és rectangular i espaiós. Els habitants de Vilanova de l'Aguda li tenen una gran veneració i hi pugen el 7 de març, dia de la Santa, i el 12 d'octubre, la Mare de Déu del Pilar.

La imatge és de fusta policromada i la guarden en el poble de Vilanova; a l'ermita hi havia una reproducció, que va desaparèixer l'any 2006. Sobre mateix de l'ermita hi ha la masia de Puig-en-seric, que, com moltes de les cases de la comarca, resta abandonada.

4 h 26 mín. (495 m) Al costat mateix de la paret de l'ermita s'inicia el camí, que, de baixada, ens portarà fins al torrent. En arribar-hi cal seguir-lo avall, fins a trobar el barranc de Formiguera, que baixa de la nostra esquerra.

El camí va arran del llit del barranc, pel seu costat esquerre, fins a trobar el toll de la Santa, aquí cal travessar el torrent.

En aquest toll, segons la tradició, fou trobada la imatge de Santa Perpètua. Es diu que, si et rentes la cara amb l'aigua del toll, mai més tindràs mal de cap.

El camí puja i va fins a una pista, que cal seguir cap a l'esquerra. També a l'esquerra, un xic apartada, es veu la casa de les Omedes.

Cal continuar pista avall, en direcció sud, passarem pel lloc conegut per la Salve, que era l'indret on es feia parada, quan anys enrere es pujava a peu a l'ermita. Aquí hi ha un petit pedró.

Passarem per sota d'uns cables d'alta tensió, i no tardarem a trobar el cementiri de Vilanova, ja molt a prop del poble, on entrarem per la part alta.

5 h 10 mín. (409 m) Vilanova de l'Aguda.

VILANOVA DE L'AGUDA

El poble de Vilanova de l'Aguda és emplaçat sobre una marga o petita elevació a 409 metres d'altitud, a la dreta del torrent de Valldàries. Té el seu origen entre els segles XII o XIII. En un primer moment, en el lloc on avui dia hi ha el poble, presumiblement hi havia algun mas, al qual poc a poc s'afegiren d'altres fins a formar un veïnat que al llarg dels anys esdevingué el centre administratiu i de poblament del vell castell de l'Aguda, que era el punt de referència dels antics masos de la Vall que ja eren habitats en aquella època, com el mas de Formiguera o el de Puig-en-seric. El castell de l'Aguda, actualment del tot enrunat, és situat prop de l'església de Sant Miquel, dalt d'un serrat, al nord de Vilanova. Encara en l'actualitat aquesta església és la parròquia de les cases de la Vall.

Vilanova de l'Aguda, al segle XIX, pertanyia a la jurisdicció dels marquesos de Castellbell.

El poble es bastí adoptant la planimetria clàssica de les viles closes, format per un carrer, a l'extrem del qual hi ha un casal anomenat el Castell. A la meitat del carrer hi ha un pas cobert amb un arc apuntat i al seu costat s'alça el campanar de l'antiga església parroquial de Sant Andreu, dita també del Roser.

Aquest recinte clos era el resultat formal d'una solució urbanística antiquíssima: dues fileres de cases arrencades longitudinalment al llarg d'un carrer central, que els servia d'eix, orientat de nord a sud, amb dos portals d'accés, un a cada extrem. En el cas de Vilanova són el Portal de cal Sorribes, avui desaparegut, fou enderrocat l'any 1952, al nord, i el Portal d'en Segon, adossat a la casa forta o castell, al sud. La banda posterior externa de les cases conformava la muralla defensiva.

Aquesta part externa dóna als valls o desmunts per on discorren els

torrents de Valldàries, a llevant, i el de Caubella, a ponent, que constituïa l'emmurallament complet del poble. Avui dia Vilanova encara guarda aquesta estructura urbanística.

L'església actual fou acabada d'edificar l'any 1679 en un extrem del poble, sota l'advocació de l'Assumpció de la Mare de Déu. En aquesta església s'hi guarda una bella imatge policromada de la Dormició de la Mare de Déu i també una bonica creu processional.

L'únic carrer del poble, és dedicat al Germà Joaquim Donato, (Cristòfol Picó), salesià, nascut a Ponts, que va facilitar un saurí que aconseguí localitzar aigua potable per assortir el poble. Actualment hi viuen uns cent habitants, que bàsicament es dediquen a l'agricultura de secà i a la ramaderia, sobretot al porcí.

Una de les curiositats geològiques del terme de Vilanova de l'Aguda, i poc coneguda, és la surgència salina que hi ha al costat del torrent de Valldàries, no gaire lluny de la casa i ermita de les Omedes, en un indret on la terra sembla erosionar-se. En aquest lloc, fins a principis del segle vint, hi havia unes petites basses, on s'obtenia per evaporació la preuada sal.

Un dels personatges a esmentar que varen néixer a Vilanova de l'Aguda és en Josep Gaspà Santos, paleta de professió, va néixer l'any 1870 i va emigrar a Sant Feliu del Llobregat a la dècada dels vuitanta del S. XIX. Va exercir el càrrec de president del Centre Republicà Federal, i també del sindicat cooperatiu Les Arpelles el 1904. Va ser elegit regidor de l'ajuntament de Sant Feliu el 1909 i el 1911.

L'entitat amb un més llarg historial, a Vilanova de l'Aguda, és la "Unió Esportiva Vilanova de l'Aguda". El futbol, ha estat present al poble a partir de l'any 1932, però fins a la temporada 1979-80, l'equip no es va inscriure en el registre de la Federació Catalana de Futbol.

Per tal que ens puguem fer càrrec de l'evolució del poble de Vilanova de l'Aguda, d'aquests últims dos-cents anys, transcriuré els textos de dos autors; un és el que publicà en el seu monumental "Diccionario geográfico" el polític liberal Pascual Madoz, l'any 1845, per tant fa cent seixanta tres anys, i l'altre text és de fa vuitanta-sis anys, escrit per l'excursionista Cèsar August Torras, i que publicà el 1922, en la seva guia de la Comarca del Cardener.

En Pascual Madoz, l'any 1845 ens diu referint-se a Vilanova de l'Aguda:

"Lugar con ayuntamiento á que se halla agregado el pueblo de Ribelles con sus anejos Alsina, Villalta y Guardiola, en la provincia de Lérida, partido judicial de Solsona, diócesi de Seo de Urgel, audiencia territorial y capitanía general de Barcelona. Situado en un pequeño cerro; su clima es frío, pero sano. Tiene 39 casas; iglesia parroquial (San Miguel) servida por un cura rector de segundo ascenso, que nombra el diocesano; una ermita rural (Santa Perpetua); Cementerio, y buenas aguas potables. Confina N. y O. Término foráneo de Pons; E. Madrona, y S. Ribelles y el mencionado de Pons. En el término se encuentran 6 casas de campo denominadas Lo Bosch, la Pera, mas den Bosch de la Ball, les Agudes y casa San Miguel y Barguer. El terreno participa de monte y llano; por él corren las aguas de un torrente que algunos veranos queda en seco. Los

camino dirigen á Solsona, Barcelona, Lérida y puntos limítrofes: la correspondencia se recibe de Pons. Produce: trigo, cebada, legumbres y pastos; cría ganado lanar con especialidad, y alguna caza. Población: 27 vecinos: 109 almas. Capital imponible: 55.437 reales, contribución, el 14,48 por 100 de esta riqueza”.

I el text de César August Torras, publicat el 1.922 diu:

“Vilanova de la Aguda, poble d’unes 60 cases ab 212 habitants que forma l’ajuntament de son nom ab els poblets de Guardiola, l’Alsina, Ribelles y Vilalta, ab un conjunt de 750 habitants. Pertany al partit judicial de Solsona, a la comarca o conca del riu Bregós y al bisbat d’Urgell. El poblet està situat tot de llarg en el rampant d’un turonet. Forma’l cor del poble un carrer estret y tortuós, tancat a cada cap per portals vells y feixucs y constituït per rònegues cases, algunes ab amples porxades que s’avançan en la via y ab rafecs molt sortits en els teulats, esmorteint la llum. En un costat y per damunt de les cases s’hi alça una torra campanar ab rellotge. En el terme del poble hi raja una font salada. El modest hostel se troba fora portes, en la part de dalt del poble. Sota mateix de Vilanova arrenca un nou y bon camí veïnal que condueix de dret a la carretera de Pons a Calaf, entre aquesta vila y’l poble de Ribelles.”

Francesc Beato i Vicens
del Centre Excursionista de Catalunya

BIBLIOGRAFIA

RECULL. Diversos autors. Arxiprestat Urgell Mitjà. Ponts, 1984.

LES RUTES DE PONENT. III. LA PORTA DEL CEL. Vidal Vidal. Virgili Pagès, S.A. Lleida, 1989.

TOPOGRAFIA MÈDICA DE PONS I SA COMARCA. Dr. Francisco X. Montanyà i Santamaria. Edita Arts Gràfiques Sol i Benet. Lleida, 1910.

DICCIONARIO GEOGRAFICO - ESTADISTICO - HISTORICO DE ESPAÑA Y SUS POSESIONES DE ULTRAMAR. Pascual Madoz. Curial Edicions Catalanes. Barcelona, 1985.

FETS, COSTUMS I LLEGENDES. Volum 26 (La Noguera). Joan Bellmunt i Figueras. Editorial Virgili i Pagès, S A. Lleida, 1998.

CATALUNYA ROMÀNICA. L’ALT URGELL – ANDORRA. Volum VI. Enciclopèdia Catalana, S.A. Barcelona, 1992.

NOMENCLÀTOR OFICIAL DE TOPONÍMIA MAJOR DE CATALUNYA.

Generalitat de Catalunya – Institut d'Estudis Catalans. Barcelona, 2003

EL PANTÀ DE RIALB . ELEGIA PEL MIG SEGRE. Jaume Reixach – Xavier Garcia. Col·lecció Llibre de butxaca / 316. Editorial Pòrtic. Barcelona, 1986.

TIURANA. Jaume Cortada – Angelina Escolies – Manuel Gabriel. Pagès Editors. Lleida, 1995

TIURANA UN POBLE AL PAS DEL TEMPS. Maria Carme Solé i Cinca. Diputació de Lleida, 1999.

FULLS DE PERGAMÍ. Joan Obiols. Garcineu Edicions. Tremp, 1997.

L'ALT URGELL, DIBUIXAT. Ramon Prior Canales. Edita: Consell Comarcal de l'Alt Urgell. 1991.

INVENTARI D'ESGLÉSIES (Noguera 12). Josep M. Gavin. Barcelona, 1982.

CALENDARI DE FESTES DE CATALUNYA, ANDORRA I LA FRANJA. Fundació Serveis de Cultura Popular. Editorial Alta Fulla. Barcelona, 1989.

GEOGRAFIA GENERAL DE CATALUNYA. Dirigida per Francesc Carreres i Candi. Volum: Província de Lleida. Autor Ceferí Rocafort. Editor: Albert Martín. Barcelona, 1912.

ATLES COMARCAL I MUNICIPAL DE CATALUNYA. NOGUERA – GARRIGUES. Volum 22. Diversos autors. Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 2007.

LA BARONIA DE RIALB. UN ESBÓS HISTÒRIC. Antoni Bach i Riu – Manuel Gabriel i Forn. Edita: Ajuntament de la Baronia de Rialb. 2n edició, 2005.

ATLES DE LES VILES, CIUTAT I TERRITORIS DE LLEIDA. Coordinació: Carles Llop. Edita: Demarcació de Lleida del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya i Diputació de Lleida. Any 2001.

ELS MAPES EN LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA (1936 – 1939). Coordinació: Ignasi Sardà i Rico. (Catàleg de l'exposició). Institut Cartogràfic de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Any 2007.

UN CANAL SEGARRA-GARRIGUES PER AL SEGLE XXI. Ponències presentades a les Jornades celebrades entre gener-abril de 2005. Ignasi Aldomà (editor). Pagès editors. Lleida, 2006.

CARTOGRAFIA

TIURANA. Full núm 329-IV. Servicio Cartográfico del Estado Mayor. Escala 1:25.000. Edició: 1939. Barcelona.

NOGUERA (23). Escala 1:50.000. Mapa Comarcal de Catalunya. Edició 2006. Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Institut Cartogràfic de Catalunya.

PONS (S.G.E.), full, 34-13 (329). Escala 1:50.000. Edició 1984. Madrid.

PONTS. Full núm. 329 – III (67-26). Escala 1:25.000. Ministerio de Fomento. Instituto Geográfico Nacional. Edició 2001. Madrid.

HORARI

Pont de Castellet	a	santuari de Solers	2 h 24 min
Santuari de Solers	a	Guardiola	40 min
Guardiola	a	Can Valls (restaurant)	60 min
Can Valls	a	ermita de Santa Perpètua	20 min
Ermita Santa Perpètua	a	Vilanova de l'Aguda	45 min

TEMPS DE CAMÍ: 5 hores 10 minuts

FITXA TÈCNICA

ITINERARI: PONT DEL CASTELLET (Antiga carretera C-1313) – BARRANC DE CASTELLET – OBAGA DEL SASTRE – CLOT DE VALLDENOU – PANTÀ DE RIALB – CAMÍ DE LA DRECERA – SANTUARI DE SOLERS (La nova Tiurana) – CAL JAUMET – MIRAMBELL – GUARDIOLA – SERRA DEL PUBILL – CAN VALLS (restaurant) – ERMITA DE SANTA PERPÈTUA – TOLL DE LA SANTA – VILANOVA DE L'AGUDA.

HORES DE CAMÍ: 5 hores 10 minuts.

DESNIVELL ACUMULAT: Pujada 402 metres. - Baixada 373 metres.

DISTÀNCIA: 19 quilòmetres 600 metres.

El recorregut que fa aquesta XIV Caminada tan sols està marcat de l'indret conegut per la Salve, a mig camí de Santa Perpètua a Vilanova de l'Aguda, fins al final de l'itinerari, que ressegueix el GR-3. Per tant gran part del camí no està marcat.

Passarem pels termes municipals de: La Baronia de Rialb, Oliola, Tiurana, Bassella i Vilanova de l'Aguda.

XIV CAMINADA DE VILANOVA DE L'AGUDA

- Sortida: a 2/4 de 10 del matí, del pont de Castellet. (Prop de la presa del pantà de Rialb).
- Un equip de l'organització anirà davant dels caminadors, i un altre al darrere. Es prega a tots els participants, que no superin l'equip inicial.
- El mal temps no serà obstacle per a la celebració de la caminada, la qual, no obstant, podrà ser alterada per l'organització si alguna circumstància ho aconsella.

- L'organització no es fa responsable dels accidents que puguin esdevenir en el transcurs de la caminada.
- El dinar està previst a l'entorn del poble de Guardiola.
- Cal portar-lo. Hi haurà servei de begudes i cafè.
- A Vilanova de l'Aguda, a l'acaba la caminada, hi haurà coca, xocolata i mistela per a tothom.